

**ТЕКСТ ЯК СТРИЖНЕВА ДИДАКТИЧНА ОДИНИЦЯ
ІНТЕГРОВАНОГО ПІДРУЧНИКА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ
ДЛЯ ШКІЛ З НАВЧАННЯМ МОВАМИ НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН**

Петрук Оксана Миколаївна,
*кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник,
провідний науковий співробітник відділу
навчання мов національних меншин
та зарубіжної літератури
Інституту педагогіки НАПН України,
k.ordinat@ukr.net*

Одне з основних завдань навчання української мови у закладах загальної середньої освіти з навчанням мовами національних меншин є формування і розвиток в учнів умінь з усіх видів мовленнєвої діяльності в комплексі. Саме тому українськомовна освіта дітей, які належать до національних меншин, повинна організовуватись і провадитись на інтегрованій основі.

Оскільки у початковому курсі української мови для шкіл з навчанням мовами національних меншин системно-утворювальною одиницею є мовленнєва діяльність, а граматичні й правописні норми є засобом реалізації цієї системи, то текст постає стрижневою дидактичною одиницею навчання, важливою складовою комунікативно орієнтованої методики навчання української мови як другої (неспорідненої).

Текст розглядається нами у кількох аспектах:

- як основа для розвитку усіх видів мовленнєвої діяльності (текст призначається не лише для формування аудіативних і читацьких умінь, але й для розвитку умінь монологічного і діалогічного мовлення та правописних умінь;
- як продукт функціонування мовних одиниць у мовленні (у зв'язку з цим тексти добираються так, щоб учні мали можливість спостерігати те чи інше мовне явище до теоретичного його опрацювання. Важливим критерієм добору текстів є частотність функціонування виучуваної мовної одиниці у тексті);
- як основа для спостережень за роллю певних мовних одиниць у вираженні конкретного змісту;
- як опора для інтуїтивного опанування літературної норми (демонстрація і засвоєння тих чи інших мовних одиниць, їх сполучуваності у мовленні, розвиток чуття мови тощо);
- для активізації знань з рідної (першої) мови про закони побудови тексту (структура, типи текстів, редагування деформованих текстів тощо);

– як джерело пізнання нової інформації (зокрема, тексти українознавчої тематики дають можливість долучитися учням – представникам національних меншин до культури українського народу, засвоїти народні традиції, українську етику спілкування).

Таким чином, текст розглядається нами і як предмет навчання, і як прийом навчання. Саме опора на текст дозволяє поєднати мовні знання з формуванням і розвитком умінь учнів з усіх видів мовленнєвої діяльності (говоріння, аудіювання, читання, письма).

Вважаємо, що опора на текст як основу для розвитку умінь з усіх видів мовленнєвої діяльності є ознакою комунікативно спрямованого підручника. Доцільність такого підходу пояснюється сутністю мовленнєвої діяльності та тісним взаємозв'язком між її видами.

Слід зауважити, що у лінійці підручників української мови для початкових класів закладів загальної середньої освіти з навчанням мовами національних меншин [1, 2, 3, 4] більшість текстів адаптовані та супроводжуються візуальною підтримкою. Цим, на нашу думку, забезпечується доступність підручників, відповідність їх віковим особливостям здобувачів освіти.

Література

1. Петрук О. Українська мова : підруч. для 1 кл. закл. заг. серед. осв. з навч. угор. мов. (у 2-х частинах, з аудіосупроводом) : Ч. 1, з аудіосупроводом / О. Петрук. Львів : Світ, 2018. 96 с.
2. Петрук О. Українська мова : підруч. для 2 кл. закл. заг. серед. осв. з навч. румун. мов. (у 2-х частинах, з аудіосупроводом) : Ч. 1, з аудіосупроводом / О. Петрук. Львів : Світ, 2019. 128 с.
3. Хорошковська О., Петрук О. Українська мова : підруч. для 3 класу загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням молдовською мовою / О. Хорошковська, О. Петрук. Львів : Світ, 2013. 184 с.
4. Хорошковська О., Петрук О. Українська мова для загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням румунською мовою : підруч. для 4 кл. загальноосвіт. навч. закл. / О. Хорошковська, О. Петрук. Львів : Світ, 2015. 184 с.